O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
rektori ______ A.Sattarov
2024 yil "___" "30.08"

Ro'yxatga olindi: № ______
2024-yil "___" ______

BOLALARNING IJTIMOIY MOSLASHUVI FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000– Ta'lim

Ta'lim sohasi: 110000 – Ta'lim

Ta'lim yo'nalishi: ***60110200*** – Maktabgacha ta'lim

Termiz-2024

CamScanner yordamida skanerlangan

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
BIMB161	2024-2025	1	5
Fan/modul turi	**Ta'lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**
Majburiy	O'zbek		6

	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	**Bolalarning ijtimoiy moslashuvi**	72	78	150

2. I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – Talabalarda bolalarni ijtimoiy moslashuv fanini o'qitishda metod va usullarini o'rganishga doir bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirish. Maktabgacha yoshdagi bolalarni ijtimoiy moslashuv jarayoni, har tomonlama rivojlantirish tamoyillari, unga qo'yilgan talablar, bolalarga ta'lim-tarbiya berish va ularni rivojlantirish muammolari, ularda o'z fikrini erkin bayon eta olish, to'g'ri ovqatlanish, o'z-o'zini anglash va muxofaza qilish, yoshga doir zaruriy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi, barkamol avlod tarbiyasini to'g'ri shakllantirish yo'llari va samarali usullarini mohirona qo'llash, bolalarda tengdoshlari bilan aloqa o'rnata olish, axloqiy, estetik, ekologik, xuquqiy va ijtimoiy bilimlarni egallashiga pedagogik jixatdan to'g'ri tashkil etilgan muxitni yaratib bera olish masalalari haqida talabalarga har tomonlama bilimlar berish.

Fanning asosiy vazifalari – "Bolalarning ijtimoiy moslashuvi" fanini gumanitar bilishning sohasi sifatida ijtimoiy - pedagogika, uning ob'yekti, tadqiqot predmeti va asosiy kategoriyalari haqida nazariy bilimlar berish

Bolani ijtimoiylashtirishning asosiy omillari va qonuniyatlari haqida yaxlit tasavvurlarni shakllantirish

Ijtimoiy-pedagogik faoliyatning o'ziga xosliklari va uning gumanistik yo'nalganligini yoritib berish

Pedagogikaning jamiyat hayotidagi ahamiyati, ijtimoiy moslashuvning ta'lim va tarbiya jarayonidagi ahamiyati to'grisida bilimlar berib borish

CamScanner yordamida skanerlangan

II.Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-Mavzu: Ijtimoiy pedagogika fan sifatida.

Ijtimoiy pedagogika ta'rifi, tuzilishi va vazifalari. Ijtimoiy pedagogika tushunchasi. Ijtimoiy pedagogikaning boshqa fanlar bilan aloqadorligi. Ijtimoiy pedagogikaning sohalari va vazifalari. Ijtimoiy pedagogikaning asosiy kategoriyalari.

2-Mavzu: Ijtimoyilashuv tushunchasi jarayoni, vositalari.

Ijtimoyilashuv tushunchasi mazmuni. Ijtimoiy tarbiya va uning bosqichlari. Ijtimoiylashtirish-tarbiyaning bosh maqsadi.

3-mavzu: Ijtimoiylashtirishning omillari va mexanizmlari.

Makro, mikro omillar. Ijtimoiylashtirishning omillari va mexanizmlari. Ijtimoiylashuv jarayonida muhitning o'rni.

4-Mavzu: Ijtimoiy pedagogika rivojlanishining madaniy-tarixiy asoslari.

Ijtimoiy pedagogikani va ijtimoiy-pedagogik faoliyat rivojining metodologik asoslari. O'zbekistonda ijtimoiy pedagogikaning rivojlanishi tarixi. O'zbekistonda ommaviy maktabgacha ta'lim tashkilotlarining rivojlanishi va unda bolalarning ijtimoiylashuvi tarixi.

5-Mavzu: Tarbiya – ijtimoiy hodisa

Tarbiya – ijtimoiylashtirish omili. Ijtimoiylashtirish – tarbiyaning bosh maqsadi. Bolalik – insonning ijtimoiy hayot me'yorlarini egallay boshlash davri.

6-Mavzu: Bolalik – insonning ijtimoiy hayot me'yorlarini egallay boshlash davri.

Maktabgacha yosh davri – ijtimoiy hayot me'yorlarini egallay boshlash davri. Ijtimoiylashuv omillar - bola rivojlanishiga ta'siri. Ijtimoiy jarayonida muhitning o'rni.

7-Mavzu: Pedagogika va ijtimoiy pedagogika kategoriyalari.

Shaxs, rivojlanish, faoliyat, ijtimoilashuv, jamiyat.Ijtimoiy pedagogikaning asosiy kategoriyalari. Ijtimoiylashuv jarayoni. Tarbiya va ijtimoiy tarbiya.

8-mavzu: Deviant xulq-atvor tushunchasi. Deviant xulq-atvor turlari.

CamScanner yordamida skanerlangan

Deviant xulq - ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida.Deviant xulq-atvor tushunchasi va turlari.

9-mavzu: O'smirlik yoshida deviant xulq-atvorning namoyon bo'lishi.

O'smirlik yoshida deviatsiya (me'yordan og'ishlik) holatlari. O'smirlik yoshida bolada o'z-o'zini anglashi. Deviatsiya tiplari. O'smirning jamiyatdagi mavqei, jamoadagi vaziyati.

10-mavzu: Deviant xulq-atvorning kelib chiqish sabablari. Deviatsiya konsepsiyalari.

O'smirlarda deviant xulq-atvor sabablari. Deviant hulq-atvorning oldini olishga asosiy yondashuvlar. Deviant xulq-atvorli o'smirlarga nisbatan ijtimoiy-pedagogik reabiliyatatsiya ishlari.

11-mavzu: Ijtimoiy tarbiyada mahallaning o'rni.

Ta'lim-tarbiya ishlarini rejalashtirish. Bolalarga davlat va nodavlat maktabgacha tashkilotlarida o'quv, metodik hujjatlarni yuritish. Pedagogik kengashni o'tkazishga rahbarlik qilish Maktab ta'limida bolalar faoliyatini tashkil etishnig ahamiyati.

12-mavzu: Ijtimoiy muhit bolani tarbiyalashning omili sifatida.

Ijtimoiy muhit bolani tarbiyalashning omili sifatida. Maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama rivojlanishida ijtimoiy muhitning ahamiyati.

13-mavzu: Ijtimoiy pedagogik faoliyatda bolalarning moslashuv ko'nikmalarini shakllantirish.

Ijtimoiy pedagogik faoliyatda bolalarning moslashuv ko'nikmalarini shakllantirish jarayonida tarbiyachi mahorat.

14-mavzu: Pedagogning oila bilan olib boradigan ijtimoiy faoliyati.

Pedagogning oila bilan olib boradigan ijtimoiy faoliyati. Maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagoglarining bolalarning ijtimoiy moslashuv jarayonidagi olib boriladigan faoliyati.

15-mavzu: Pedagogning bolalarning ijtimoiylashuvidagi roli.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy moslashuv jarayonida faollik markazlarida olib boriladigan.

CamScanner yordamida skanerlangan

16-mavzu:Tarbiyachi shaxsida ijtimoiy munosabatlarni rivojlantirish metodlari.

Tarbiyachi shaxsida ijtimoiy munosabatlarni rivojlantirish metodlari. Tarbiyachi shaxsiga qo'yiladigan talablar, tarbiyachi mahorati.

17-mavzu: Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining bolalar bilan ijtimoiy faoliyatdagi o'rni.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining bolalar bilan ijtimoiy faoliyatlarni tashkil etishda ijtimoiy muhitning o'rni.

18-mavzu: Maktabgacha tarbiya yoshdagi bolalarni ijtimoiylashuvida tarbiya turlarining ahamiyati.

Maktabgacha tarbiya yoshdagi bolalarni ijtimoiylashuvida aqliy, axloqiy, mehnat tarbiya turlarining ahamiyati.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

1. Ijtimoiy pedagogika fan sifatida.
2. Ijtimoiy pedagogikaning asosiy kategoriyalari.
3. Ijtimoyilashuv tushunchasi jarayoni, vositalari.
4. Ijtimoiylashtirishning omillari va mexanizmlari.
5. Ijtimoiy pedagogika rivojlanishining madaniy-tarixiy asoslari.
6. O'zbekistonda ommaviy maktabgacha ta'lim tashkilotlarining rivojlanishi va unda bolalarning ijtimoiylashuvi tarixi.
7. Tarbiya – ijtimoiy hodisa
8. Bolalik-insonning ijtimoiy hayot me'yorlarini egallay boshlash davri.
9. Ijtimoiy tarbiyada mahallaning o'rni.

IV. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi

1. Ijtimoiy pedagogik faoliyat.
2. Sotsium tushunchasi. Sotsium va bola shaxsi.
3. Bolaning rivojlanishida tarbiya sotsium sifatida.

CamScanner yordamida skanerlangan

4. Shaxs rivojlanishi. Rivojlanish va o'sish.

5. Deviant xulq-atvor tushunchasi, va deviant xulq-atvor turlari.

6. Deviant xulq-atvorning yuzaga kelishi.

7.Ijtimoiy pedagogik faoliyatning bolalarning moslashuv ko'nikmalarini shakllantirishdagi o'rni.

8.Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida psixologik-ijtimoiy va reabilitatsion yordamning ijtimoiy pedagogik xizmati.

9. Bola rivojlanishida tashqi va ichki muhitning ta'siri.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar bo'yicha ko'rsatma hamda tavsiyalar

1. Ijtimoiy pedagogikada ishontirish metodi.

2. MTT bolalarning moslashuv ko'nikmalarini shakllantirish texnologiyalari

3. Ijtimoiy tarbiya va uning bosqichlari

4. Insonparvarlik tamoyili.

5. Oilaga ijtimoiy pedagogik yordam shakllari.

6. Bola rivojlanishida muhitning ta'siri va tahlil qilish

7. O'zbekistonda ijtimoiy pedagogikaning rivojlanishi tarixi

8. Oila va uning asosiy funktsiyalari shakllantirish

9. Tarbiya va ijtimoiy tarbiya ularning turlari va tabiatshunoslik darslarida ulardan foydalanish metodikasi

10. Tarbiyachi shaxsida ijtimoiy munosabatlarni rivojlantirishga oid kasbiy kompetentlikni rivojlanishi

11. Ijtimoiy pedagogikani va ijtimoiy-pedagogik faoliyat rivojining metodologik asoslari

12. Maktabgacha ta'lim tashkiotlarida ijtimoiy pedagogik ishlarni tashkil etish

13. Ijtimoiy pedagogika fanining joriy etilishi

14. Ijtimoiy pedagogik faoliyat metodlari.

15. Bola rivojlanishida ijtimoiy omillar

16. Oila, MTT va mahallaning hamkorligi

CamScanner yordamida skanerlangan

	17. Oila bilan ishlashning asosiy ish shakllari 18. Ijtimoiy pedagogika fanining joriy etilishi 19. Ijtimoiy pedagogik faoliyat turlarining ahamiyati
3.	**VI Fan o'qitilishining natijalari(shakllanadigan kompitensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Bolalarni ijtimoiy moslashtirish nazariyasi fanining maqsad va vazifalari o'zlashtirgandan so'ng uning mazmuni metodlari, pedagogikaning jamiyat hayotidagi ahamiyati, ijtimoiy moslashuvning ta'lim va tarbiya jarayonidagi ahamiyati to'grisida bilimga ega bo'lishi (bilim,) Ijtimoiy pedagogikaning tibbiy-psixologik asoslari, ijtimoiy pedagogikaning madaniy-tarixiy, etnografik va falsafiy negizlari, sotsiad ishlar metodlari, sotsial ishlar texnologiyasi, pedagogik sotsiologiya asoslari, pedagogik jamoada muhit, pedagogning sotsial portreta, voyaga etmagan huhuqbuzarlar, tarbiyasi og'ir bolalar bilan ishlash metodikasi, yoshlarning kasb tanlashga qo'llashni bilishi, ko'nikma hosil qilish (ko'nikma)
4.	**VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blits-so'rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VIII . Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

CamScanner yordamida skanerlangan

6.	**Asosiy adabiyotlar**		
	1.	Sodiqova Sh.A. « Maktabgacha pedagogika», 2019-yil	
	2.	Mavlonova R,Vohidova N.H. Ijtimoiy pedagogika Toshkent istiqlol 2009yil.	
	3.	N.M.Egamberdiyeva. «Ijtimoiy pedagogika» T.: Tafakkur bo'stoni, 2014y	
	4.	Berdiyeva .M,Muhammadiyeva .F. Bolalarning ijtimoiy moslashuvi 2022 yil	
	5.	O.U.Xasanboyeva va boshqalar. "Oila pedagogikasi" T.: Fan va texnologiyalar, 2007y	
	Qo'shimcha adabiyotlar		
	1.	Sh.M.Mirziyoev. "Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz". – T. 2017 y	
	2.	Sh.M.Mirziyoev. "Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz". – T. 2016 y	
	3.	.Sh.M.Mirziyoev. "Qonun ustunvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovoligini garovi". – T. 2016 y.	
	4.	O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda.	
	5.	D.R.Babayeva.,N.N.Djamilova.,D.F.Xalilova "Bolalarning ijtimoiy moslashuvi".Toshkent : Nizomiy nomidagi TDPU, 2022	
	Axborot manbalari 1. www. tdpu. uz 2. www. pedagog. uz 3. www. ziyonet. Uz 4.www.edu.uz		
7.	Fan dasturi universiteti o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil avgustdagi __sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.		
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** **J.Almardanov** -TISU "Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim" kafedrasi o'qituvchisi.		
9.	**Taqrizchilar:** TDPI."Maktabgacha ta'lim metodikasi" kafedrasi o'qituvchisi Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori(PhD). M.Berdiyeva TISU."Pedagogika" kafedrasi mudiri: Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori(PhD) T.Avliyakulov		

CamScanner yordamida skanerlangan